

ראש השנה תשפ"ה
תשובה וצדקה

In memory of Dr. Chuck Feldman z"l
By his loving family

דברים פרק ל

(א) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֵיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נִתְּנִי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל לְבָבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחִיךָ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה: (ב) וְשָׁבַת עַד יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי כָּל אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצַוֶּה הַיּוֹם וּבְנִיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: (ג) וְשָׁב יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבַּצְתָּ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְתָּ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה: (ד) אִם יְהִי נִדְחֶךָ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבְּצֶךָ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: (ה) וְהִבִּיאתָ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וַיְרַשְׁתָּהּ וְהִיטַבְתָּ וְהִרְבִּיתָ מֵאֲבֹתֶיךָ: (ו) וּמַל יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לֵבב זָרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיִּיד: (ז) וְנָתַן יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל הָאֱלוֹת הָאֵלֶּה עַל אֵיבֶיךָ וְעַל שְׂנְאֵיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּ: (ח) וְאֵתָה תִּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְקֹנֶךָ וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל מְצֻוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצַוֶּה הַיּוֹם: (ט) וְהוֹתִירְךָ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ בְּפָרִי בְטָנְךָ וּבְפָרִי בְּהֶמְתָּךְ וּבְפָרִי אֲדָמְתָךְ לְטֹבָה כִּי יִשׁוּב יְקֹנֶךָ לְשׁוֹשׁ עֲלֵיךָ לְטוֹב כְּאֲשֶׁר שָׁשׂ עַל אֲבֹתֶיךָ: (י) כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר מְצֻוֹתַי וְחֻקֹּתַי הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה כִּי תִשׁוּב אֶל יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: (יא) כִּי הַמְצִוָּה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצַוֶּה הַיּוֹם לֹא נִפְלְאת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רָחֳקָה הוּא: (יב) לֹא בְּשָׁמַיִם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וַיִּקְחֶהָ לָנוּ וַיִּשְׁמַעֵנוּ אֶתָה וְנַעֲשֶׂנָה: (יג) וְלֹא מֵעֵבֶר לַיָּם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וַיִּקְחֶהָ לָנוּ וַיִּשְׁמַעֵנוּ אֶתָה וְנַעֲשֶׂנָה: (יד) כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מֵאֵד בְּפִיד וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹת:

רש"י

(ג) **ושב ה' אלהיך את שבותך** - היה לו לכתוב והשיב את שבותך, רבותינו למדו מכאן שהשכינה כביכול שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו, שהוא ישוב עמהם. ועוד יש לומר, שגדול יום קבוץ גלויות ובקושי, כאלו הוא עצמו צריך להיות אוהז בידיו ממש איש איש ממקומו, כענין שנאמר (ישעיה כז, יב) ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל, ואף בגלויות שאר האומות מצינו כן (ירמיהו מח מז) ושבתי שבות מואב: (יא) **לא נפלאת היא ממך** - לא מכוסה היא ממך, כמו שנאמר (דברים יז, ח) כי יפלא ארי יתכסי, (איכה א, ט) ותרד פלאים, (איוב מ, יג) ותרד במטמוניות, מכוסה חבושה בטמון: (יב) **לא בשמים היא** - שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללומדה: (יד) **כי קרוב אליך** - התורה נתנה לכם בכתב ובעל פה:

רמב"ם הלכות תשובה פרק ג הלכה ד

אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב רמז יש בו כלומר עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה, לפיכך צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, חטא חטא אחד הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה שנאמר וצדיק יסוד עולם זה שצדק הכריע את כל העולם לזכות והצילו, ומפני ענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק במצות מראש השנה ועד יום הכפורים יתר מכל השנה, ונהגו כולם לקום בלילה בעשרה ימים אלו ולהתפלל בבתי כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושין עד שיאור היום.

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.